

vještaja i cjelovitih spisa. Nastojalo se ne umnožavati dokumente - kada se radi o istoj stvari objaviti onaj najkraći, pod uvjetom da je u njemu sve bitno sadržano. Načelo je također: ništa ne skraćivati, nego objaviti spis u izvornome obliku.

Svaki pojedini svezak na početku ima neku vrstu predgovora koji napominje što treba znati da bi se moglo bez problema služiti određenom materijom, a nakon toga slijedi sumarno kazalo - neka vrsta regista (kratki sažetak svakog pojedinog dokumenta). Slijede dokumenti, poredani po brojevima, a u posljednjem dijelu nalaze se "metodičke tablice" - neka vrsta stvarnog ili tematskog kazala - i, konačno, kazalo imena.

Nije potrebno ni spominjati koliko je za našu historiografiju i diplomatiku vrijedno ovo izdanje naših prvih suvjeda čiji su interesi uvijek bili isprepleteni s našima. Zato nije čudno da se već od prvog sveska ove edicije možemo susresti s dokumentima koji se direktno i indirektno tiču i Hrvatske i njezine povijesti: bilo u odnosima Italije s Austrijom, Mađarskom, Bosnom i Hercegovinom ili Srbijom. Vjerujemo da je ovim izdanjem i našim istraživačima ponuđen još jedan vrijedan izvor koji se ne smije zaobići.

Ivan Dovrančić

DOCUMENTS DIPLOMATIQUES FRANÇAIS (FRANCUSKI DIPLOMATIČKI DOKUMENTI) 1954-1960, 1945 Aneksi, Ministarstvo vanjskih poslova

Francuske, Povjerenstvo za objavu francuskih diplomatskih dokumenata, Pariz 1987-1996.

Francusko je ministarstvo vanjskih poslova do 1987. godine objavilo tri velike serije diplomatskih dokumenata:

1. IZVORI ZA RAT 1870-1871. Zbornik dokumenata koje je objavilo Ministarstvo vanjskih poslova (LES ORIGINES DE LA GUERRE DE 1870-1871. Recueil de documents publiés par le ministère des Affaires étrangères), Pariz, 1910-1923, 29 svezaka.

2. FRANCUSKI DIPLOMATIČKI DOKUMENTI 1871-1914 koji se odnose na izvore rata iz 1914. (DOCUMENTS DIPLOMATIQUES FRANÇAIS 1871-1914 RELATIFS AUX ORIGINES DE LA GUERRE DE 1914), Pariz, 1929-1960, 42 sveska.

3. FRANCUSKI DIPLOMATIČKI DOKUMENTI koji se odnose na rat od 1939. do 1945. (DOCUMENTS DIPLOMATIQUES FRANÇAIS RELATIFS AUX ORIGINES DE LA GUERRE DE 1939-1945) Pariz, 1963-1986, 32 sveska.

Osim ovih izdanja, objavljene su i brojne prigodne publikacije: *Žute knjige* (*Livres jaunes*), brošure koje se odnose na određena pitanja, itd.

Pri francuskom ministarstvu vanjskih poslova 1983. godine je od umirovljenih diplomata, sveučilišnih profesora i ravnatelja velikih arhiva, pod predsjedanjem J. B. Durosellea, formirano "Povjerenstvo za objavu francuskih diplomatskih dokumenata"

ta". To je povjerenstvo 1987. godine pokrenulo izdavanje serije zbornikâ: *Francuski diplomatski dokumenti (Documents diplomatiques français)*. Serija počinje dokumentima nastalima 20. srpnja 1954. godine, danom potpisivanja primirja u Ženevi, kojim je završio francuski rat u Vijetnamu. Povjerenstvo je radilo prema metodi P. Renouvina: iz vrlo opsežnog arhivskog gradiva Quai d'Orsaya objavili su povijesno najznačajnije dokumente.

U nekim svescima ove serije nalaze se dokumenti koji su već ranije bili objavljeni u *Zelenim knjigama (Livres verts)* - "strogo povjerljivim" zbornicima rasprava ministara vanjskih poslova SSSR-a, SAD-a, Velike Britanije, Francuske i SR Njemačke tijekom njihovih sastanaka u razdoblju od 1949. do 1958. godine. *Zelene knjige* su svojevremeno bile namijenjene visokim dužnosnicima u francuskoj vladi i objavljene u vrlo malom broju primjeraka.

Prilikom izdavanja ovih spisa težilo se krajnjoj preciznosti detalja te pružanju najkorisnije moguće informacije o francuskoj vanjskoj politici nakon završetka vijetnamskog rata.

Svaki svezak sadrži najviše 500 do 550 dokumenata, poredanih kronološki i popraćenih bogatim znanstvenim aparatom. Aneksi dokumenata su tiskani manjim slovima. Na početku svakog sveska nalazi se analitički inventar (*table méthodique*) sastavljen tako da su dokumenti koji se odnose na najvažnije probleme smješteni u rubrikama pod njihovim nazivom (npr: saarski problem, libanonska kriza, itd), a ostali dokumenti su klasificirani u rubrikama prema zemljopi-

snim odrednicama (Europa, Afrika, Bliski i Srednji Istok, Istočna i Jugostočna Azija, Daleki Istok, SAD). Na kraju svakog sveska nalazi se kazalo imena.

Svezak *Francuski diplomatski dokumenti (Documents diplomatiques français), 1954. (21. VII. - 31. XII.)*, Pariz, 1987, sadrži dokumentaciju koja se odnosi na sljedeće probleme: integracija Njemačke u zapadnoeuropski sustav obrane, francusko-njemački sporazum o Saaru, priprema ugovora s Austrijom, regulacija tršćanskog pitanja, zbivanja u sjevernoj Africi, Libija, odnos Izraela i arapskih zemalja, francuska vlast u Indiji, situacija u Vijetnamu, konferencija u Manili, razoružanje i atomska energija.

Francuski diplomatski dokumenti, 1954. Sastanci ministara vanjskih poslova, razmjenjene poruka i usvojeni tekstovi glede Indokine 1954. godine (Documents diplomatiques français, 1954. Entretiens des Ministres des Affaires Étrangères, Échanges de messages et textes adoptés concernant l'Indochine en 1954), Pariz, 1987. Ovaj svezak je ponovljeno izdanje *zelene knjige* iz 1955. godine, a sadrži izvode iz korespondencije Mendès-Francea i Pham Van Donga, prikaze francusko-američkih razgovora u Washingtonu i razgovora između Mendès-Francea, Dullesa i Edena u Parizu.

U svesku *Francuski diplomatski dokumenti (Documents diplomatiques français), 1955, 1. tom, (1. I. - 30. VI.)*, Pariz, 1987. obuhvaćeni su: ratifikacija Pariškog sporazuma, saarski problem, austrijski Ustav, sovjetska politika, projekt konferencije Četvorice, Bagdadski pakt, konferencije u Bangko-

ku i Bandungu, francuske ustanove u Indiji, Vijetnam, Kambodža, Laos, Kina, razoružanje.

Svezak *Francuski diplomatski dokumenti*, 1955, *Aneksi*, (*Documents diplomatiques français, 1955. Annexes*), 1. tom, (1. I. - 30. VI.), Pariz, 1987. reprint je *Zelene knjige* koja sadrži pisma i promemorije između vlada Francuske, Velike Britanije i SAD glede priprema za konferenciju Četvorice, kao i prikaz razgovora između Mendès-Francea i kancelara Adenauera u Baden-Badenu.

Svezak *Francuski diplomatski dokumenti* (*Documents diplomatiques français*), 1955, 2. tom, (1. VII. - 31. XII.), Pariz, 1988. ima sljedeći sadržaj: konferencija Četvorice u Ženevi, saarski problem, njemačka, sovjetska i politika SAD-a, zbivanja u Maroku, alžirsko pitanje, Vijetnam, OUN, razoružanje.

Svezak *Francuski diplomatski dokumenti 1955, Aneksi*, (*Documents diplomatiques français 1955, Annexes*), 2. tom, (VII - XII), Pariz, 1988. reprint je *zelene knjige*, a sadrži dokumente s konferencije Četvorice u Ženevi 1955. godine.

Francuski diplomatski dokumenti (*Documents diplomatiques français*), 1956, 1. tom, (1. I. - 30. VI.), Pariz, 1988. obuhvaćaju tripartitne razgovore ministara vanjskih poslova zapadnih sila, problem francusko-njemačkih, njemačko-sovjetskih i francusko-sovjetskih odnosa, XX. kongres KP SSSR i sovjetsku vanjsku politiku, države "narodne demokracije", Zajednicu Zapadne Europe, Zajedničko tržište, Euratom, situaciju u sjevernoj Africi, Bagdadski pakt, Izrael,

O.T.A.S.E., razgovore u Karachiju, Vijetnam, razoružanje, pomoć zemljama u razvoju.

Svezak *Francuski diplomatski dokumenti* (*Documents diplomatiques français*), 1956, 2. tom, (1. VII. - 23. X.), Pariz, 1989. ima ovaj sadržaj: europske institucije, njemačka, britanska i sovjetska politika, istočna Europa, marokansko pitanje, Alžir, Tunis, Sueska kriza, Vijetnam, Kambodža, Laos, razoružanje.

U svesku *Francuski diplomatski dokumenti* (*Documents diplomatiques français*), 1956, 3. tom, (24. X. - 31. XII.), Pariz, 1990. obuhvaćeni su: Europa, Maroko, Alžir, Tunis, Suez, Libanon, Vijetnam, Laos, razoružanje.

Francuski diplomatski dokumenti (*Documents diplomatiques français*), 1957, 1. tom, (1. I. - 30. VI.), Pariz, 1990. obuhvaćaju europske i atlantske institucije, europske države, Maroko, Alžir, Tunis, Libiju, Izrael, Jordan, pitanje Kašmira, Vijetnam, Laos, Kinu, O.T.A.S.E., razoružanje.

U svesku *Francuski diplomatski dokumenti* (*Documents diplomatiques français*), 1957, 2. tom, (1. VII. - 31. XII.), Pariz, 1991. nalaze se dokumenti o europskim i atlantskim institucijama, politici europskih država, o Jugoslaviji, SAD i Latinskoj Americi, Maroku, Alžiru, Tunisu, Bliskom, Srednjem i Dalekom Istoku, kao i o problemu razoružanja.

Svezak *Francuski diplomatski dokumenti* (*Documents diplomatiques français*), 1958, 1. tom, (1. I. - 30. VI.), Pariz, 1992. sadrži dokumente o europskim i atlantskim institucijama, SR Njemačkoj, Velikoj Britaniji, SSSR-u, ze-

mljama Istočne Europe, Jugoslaviji, Maroku, Alžiru, Tunisu, Bagdadskom paktu, arapskim zemljama i Izraelu, libanonskoj krizi, Dalekom Istoku, atomskoj energiji.

Francuski diplomatski dokumenti (Documents diplomatiques français), 1958, 2. tom, (1. VII. - 31. XII.), Pariz, 1993. obuhvaćaju: europske i atlantske institucije, francuski plan za reformu NATO pakta, Berlinsku krizu, Veliku Britaniju, SSSR, zemlje "narodne demokracije" i ostale europske države, SAD, Kanadu, Latinsku Ameriku, Maroko, Alžir, Tunis, Libiju, Afriku južno od Sahare, libanonsku i jordan-sku krizu i anglo-američke intervencije, Izrael, arapske zemlje, Pakistan, Daleki Istok, OUN, razoružanje.

U svesku *Francuski diplomatski dokumenti (Documents diplomatiques français), 1959, 2. tom, (1. VII. - 31. XII.),* Pariz, 1995. nalaze se dokumenti o Europi i Sjevernoatlantskoj zajednici (odnos Istok-Zapad, konferencija Četvorice u Ženevi, Zapadna konferencija održana u prosincu 1959, reorganizacija NATO pakta, Zajedničko tržište i Europsko udruženje slobodne razmjene, Euratom, unutarnja i vanjska politika europskih država), dokumenti o Maghrebu i Crnoj Africi, o problemu Laosa i Indije, o kineskoj vanjskoj politici, Latinskoj Americi, Antarktiku, te o francuskom nuklearnom programu.

Svezak *Francuski diplomatski dokumenti (Documents diplomatiques français), 1960. 1. tom, (1. I. - 30. VI.),* Pariz, 1995. sadrži dokumentaciju koja se odnosi na sljedeće probleme: odnos Istok-Zapad, Berlin i njemačko pita-

nje, konferencija na vrhu u Parizu, konferencija o razoružanju, reforme Europske Ekonomske Zajednice, SSSR, sateliti SSSR-a, Jugoslavija, alžirski problem, Maroko, Tunis, ostale afričke države, Bliski i Daleki Istok, Latinska Amerika, francuski nuklearni program, konferencija u Ženevi o obustavi francuskih nuklearnih pokusa, francusko-njemačka vojna suradnja, pomoć zemljama u razvoju.

Francuski diplomatski dokumenti, 1945, Aneksi (Documents diplomatiques français 1945, Annexes), (11. IX. - 2. X.), Pariz, 1996. posljednji je do sada objavljeni svezak iz ove serije. Ovaj svezak je reprint-izdanje *zelenih knjige* u kojoj su bili objavljeni tekstovi razgovora i rasprava sa trideset i tri sjednice koje je održalo vijeće ministara vanjskih poslova u Londonu, u razdoblju od 11. IX. do 2. X. 1945. godine.

Branka Molnar

ANDELKO BADURINA,
DATJA I PRIJATJA. PRIMICI I
IZDACI SAMOŠTANA FRANJEVACA
TREČOREDACA GLAGOLJAŠA U
MARTINŠĆICI NA OTOKU CRESU,
Knjiga I, 1578-1618, Povijesni arhiv u Rijeci, Rijeka 1995, 176 str.

Riječki Povijesni arhiv izdao je 1995. godine kao 12. svezak svojih posebnih izdanja knjigu dr. Anelka Badurine "Datja i prijatja. Primici i izdaci samostana franjevac trečoredaca glagoljaša u Martinšćici na otoku Cresu". Radi se zapravo o latiničnom prijepisu jednog od četiri blagajničkih dnevnika